

Załącznik do uchwały Nr .....
Zarządu Województwa Dolnośląskiego
z dnia .....

Samorządowa
jednostka
organizacyjna

KONCEPCJA MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2020

WROCLAW, MARZEC 2015 R.

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP	3
1. SYSTEM MONITORINGU	4
1.1. ZAŁOŻENIA INSTYTUCJONALNE	5
1.2. ZAKRES PRZEDMIOTOWY SYSTEMU MONITORINGU SRWD	6
2. INSTRUMENTY MONITORINGU SRWD	7
2.1. RAPORTY MONITORINGOWE	7
2.2. RAPORT Z REALIZACJI SRWD - HARMONOGRAM	10
3. MONITORING	10
3.1. MONITORING REALIZACJI CELÓW STRATEGII	10
3.2. MONITORING REALIZACJI MAKROSFER	13
4. ŹRÓDŁA DANYCH	13
5. METODY PROWADZENIA DZIAŁAŃ MONITORINGOWYCH	13

WSTĘP

W dniu 28 lutego 2013 r. Sejmik Województwa Dolnośląskiego mocą uchwały nr XXXII/932/13 przyjął zaktualizowaną wersję **Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 (SRWD)**. Stanowi ona dokument planistyczny będący narzędziem stymulowania i projektowania rozwoju województwa. W ramach Strategii opracowane zostały cele rozwoju Dolnego Śląska, podporządkowane naczelnej wizji dokumentu – „Blisko Siebie – Blisko Europy”, które zostały odniesione terytorialnie, dla tzw. obszarów interwencji. Dla osiągnięcia założonych w Strategii celów działania, prowadzone na terenie Dolnego Śląska przez samorząd województwa i innych interesariuszy, pogrupowane zostały w ramach tzw. Makrosfer, które obejmują realizowane przedsięwzięcia sklasyfikowane tematycznie i skierowane na wzmocnienie rozwoju gospodarczego regionu oraz jego zrównoważony rozwój.

Wdrażanie SRWD następować będzie poprzez programy rozwoju oraz polityki wojewódzkie, a także realizowane przedsięwzięcia. Warunkiem efektywnej realizacji Strategii jest sprawnie funkcjonujący system monitorowania i oceny, pozwalający na obserwację efektów programów i polityk prowadzonych przez samorząd województwa. Jednym z zadań stojących przed powstającym systemem monitoringu będzie prowadzenie badań wskaźników realizacji celów Strategii oraz poszczególnych Makrosfer, z punktu widzenia działań podejmowanych przez samorząd województwa, jak również przez innych interesariuszy realizujących projekty inwestycyjne na Dolnym Śląsku. Monitorowanie stanu rozwoju regionu w oparciu o właściwy zestaw wskaźników umożliwi prowadzenie polityki prorozwojowej, która dostosuje działania do pojawiających się wyzwań, a jednocześnie zminimalizuje możliwość trwania „złych rozwiązań” nieprzyczyniających się do rozwoju regionu.

Celem przedmiotowej koncepcji Systemu monitoringu SRWD jest określenie zasad monitorowania postępów realizacji Strategii oraz określenie zakresu odpowiedzialności i zadań uczestników procesu jej monitorowania. Niniejsza koncepcja zawiera opis systemu, określa narzędzia monitoringu oraz zestawy wskaźników.

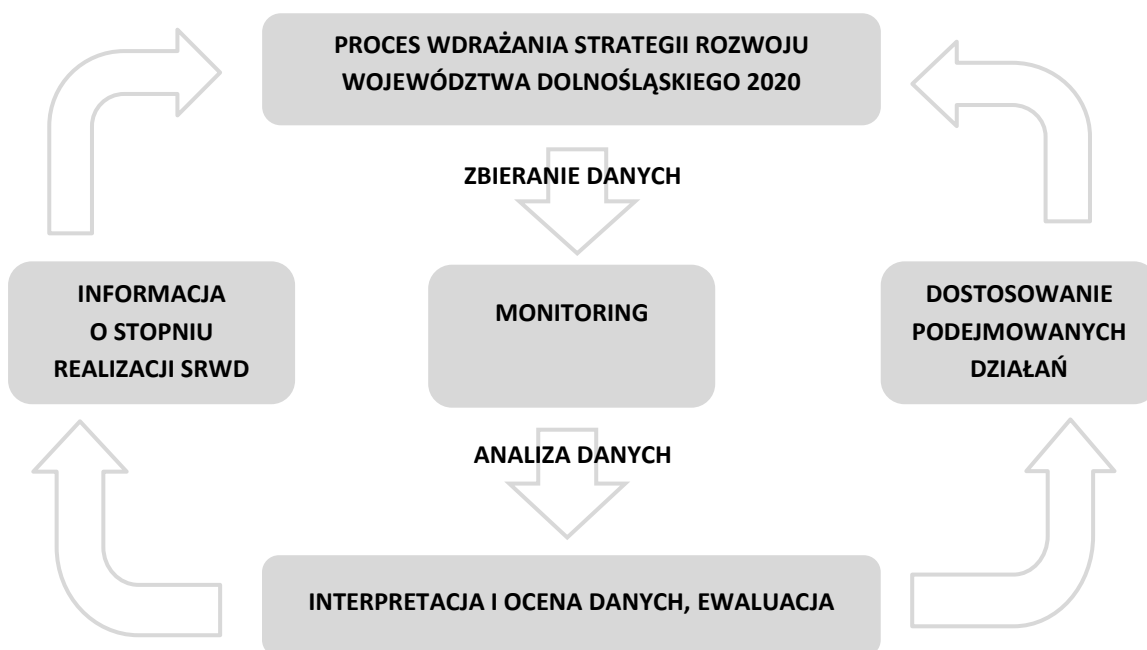
1. SYSTEM MONITORINGU

System monitoringu powinien stanowić narzędzie zarządzania umożliwiające efektywne planowanie, alokację środków, okresową ocenę i dostosowanie podejmowanych działań zgodnie ze zmieniającymi się warunkami społeczno-gospodarczymi i zdiagnozowanymi potrzebami na podstawie zestandaryzowanej i powtarzalnej metodyki.

Podstawowym celem funkcjonowania przedmiotowego **Sytemu monitoringu** jest gromadzenie i przetwarzanie informacji o stanie realizacji Strategii i procesów zachodzących na terenie województwa dolnośląskiego. Proces monitorowania będzie polegał na systematycznej obserwacji zmian zachodzących w ramach realizacji poszczególnych polityk i programów rozwoju województwa. Umożliwi on kontrolę postępu ich realizacji, weryfikację osiągniętych rezultatów i porównywanie ich zgodności z celami strategicznymi. Ponadto analiza i interpretacja danych pozwolą na ocenę stopnia realizacji Strategii oraz dostosowanie podejmowanych działań do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych i zdiagnozowanych potrzeb.

Główne zadania monitoringu, oprócz jego praktycznej użyteczności z punktu widzenia działań w obszarze polityki rozwoju, obejmować będą również funkcje diagnostyczne w zakresie potrzeb interwencji, sytuacji regionu i dynamiki zmian, a także funkcje informacyjne, integracyjne, ekonomizacyjne i promocyjne. System monitoringu realizacji Strategii umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych programów i polityk dla życia społeczno-gospodarczego regionu. Dzięki niemu Zarząd Województwa Dolnośląskiego, koordynujący współpracę wszystkich partnerów uczestniczących w realizacji Strategii, będzie miał możliwość modyfikowania i korygowania działań, odpowiednio do zmieniających się warunków i możliwości. Dodatkowo Raporty monitoringowe, przygotowywane w oparciu o przedstawiony model, będą stanowić narzędzie wspomagające podejmowanie trafnych decyzji dotyczących prowadzenia prorozwojowej polityki.

SCHEMAT 1. MONITORING STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2020.

Zakres tematyczny monitoringu i ewaluacji realizacji SRWD określają cele i priorytety oraz wynikające z nich przedsięwzięcia. Monitorowanie rozwoju społeczno-gospodarczego województwa dolnośląskiego oraz proces ewaluacji strategii będzie odbywać się na bieżąco, a raportowanie prowadzone będzie w cyklu trzyletnim. Monitoring realizacji Makrosfer prowadzony będzie w oparciu o informacje przekazywane przez jednostki realizujące przedsięwzięcia, natomiast monitoring realizacji celów strategicznych w oparciu o zestaw wskaźników.

Koncepcja systemu monitorowania i ewaluacji zaktualizowanej Strategii zgodna jest z wnioskami i zaleceniami wynikającymi z dokumentów strategicznych i programowych szczebla krajowego oraz rekomendacji dotyczących nowego paradygmatu polityki regionalnej – założeń do nowego systemu zarządzania rozwojem kraju. Jest ona również kompatybilna z przewidywanym kierunkiem reform europejskiej polityki spójności, w tym zmianami zasad jej monitorowania i ewaluacji w nadchodzącym okresie programowania na lata 2014-2020. Spośród zaleceń i wniosków w projektowanym systemie bierze się pod uwagę te najbardziej istotne dla monitoringu i ewaluacji:

- ukierunkowanie działań na rezultaty,
- oparcie polityki na dowodach,
- włączenie spójności terytorialnej do zakresu działań rozwojowych,
- nacisk na wieloszczeblowe i wielopodmiotowe zarządzanie sferą publiczną.

1.1. ZAŁOŻENIA INSTYTUCJONALNE

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie procesu monitorowania realizacji SRWD jest

- Zarząd Województwa Dolnośląskiego,

który realizować będzie swoje zadanie poprzez jednostki podległe:

- Komitet Koordynujący ds. SRWD,
- Departamenty UMWD oraz jednostki i instytucje podległe odpowiedzialne za wdrażanie Strategii,
- Instytut Rozwoju Terytorialnego,

oraz podmioty opiniodawczo-doradcze:

- Regionalne Forum Terytorialne.

Zarząd Województwa Dolnośląskiego, jako podmiot odpowiedzialny za wdrażanie Strategii, który dla uzyskania efektu synergii w procesie realizacji będzie współpracował zarówno z zależnymi, jak i niezależnymi regionalnymi interesariuszami, mającymi wpływ na realizację polityki rozwoju w województwie. **Komitet Koordynujący ds. SRWD**, pełniący nadzór merytoryczny, obejmujący konsultacje w szczególności metodologii działań monitoringowych i ewaluacyjnych, będzie odgrywać istotną rolę w monitorowaniu i ocenie realizowanych polityk i programów oraz zmianach w zakresie realizacji Strategii. **Regionalne Forum Terytorialne (RFT)**, koordynujące proces zarządzania strategicznego na poziomie całego województwa stanowić będzie natomiast główne gremium opiniodawczo-doradcze i zarazem zaplecze eksperckie dla Zarządu Województwa Dolnośląskiego.

System monitorowania i ewaluacji zaktualizowanej Strategii, oprócz **Instytutu Rozwoju Terytorialnego (IRT)** będącego jego głównym elementem strukturalnym w procesie monitorowania, będzie opierać się na **sieci podmiotów współpracujących**. W ramach tej sieci powinny zachodzić dwukierunkowe interakcje, obejmujące współpracę merytoryczną, raportowanie i sprawozdawczość, wymianę danych i informacji, konsultacje, analizy, zalecenia i rekomendacje. Wśród tych podmiotów, obok instytucji zaangażowanych w system statystyki publicznej, będą znajdować się podmioty publiczne uczestniczące w realizacji Strategii.

Wkład podmiotów powinien jednocześnie być czynnikiem pobudzającym debatę dotyczącą kształtowania kierunków rozwoju regionalnego, co potwierdza konieczność ścisłego powiązania systemu monitorowania i ewaluacji realizacji zaktualizowanej Strategii z systemem komunikacji społecznej oraz z instytutami i centrami badawczymi, szkołami wyższymi oraz organizacjami pozarządowymi.

SCHEMAT 1. PODMIOTY BIORĄCE UDZIAŁ W PROCESIE MONITOROWANIA REALIZACJI STRATEGII.

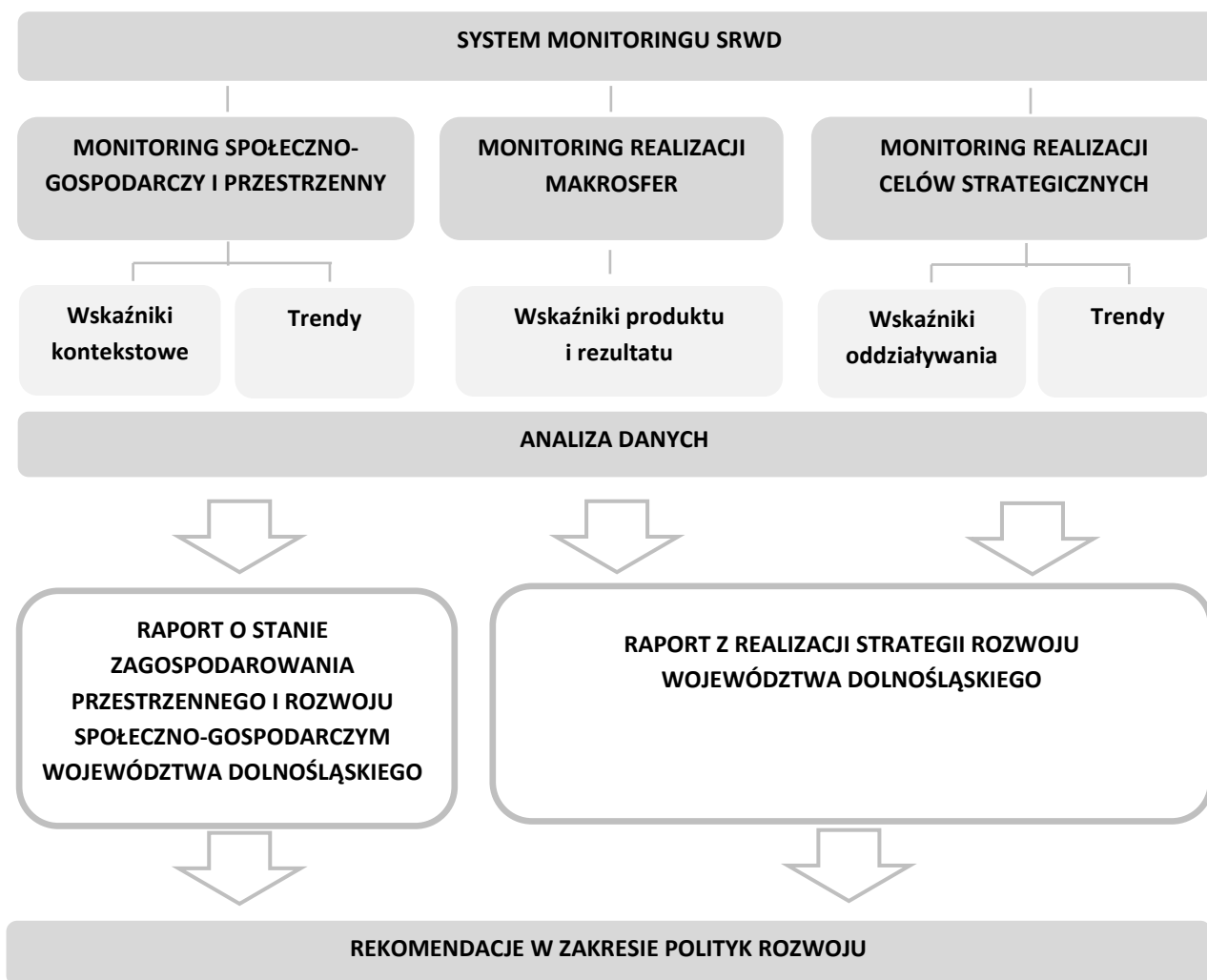
Warunkiem prawidłowego działania **Systemu monitoringu** jest wieloraka partycypacja jego interesariuszy odbywająca się między innymi poprzez nawiązywanie stałej współpracy wydziałów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego realizujących zapisy Strategii z instytucjami właściwymi rzeczowo dla danego obszaru lub innymi jednostkami organizacyjnymi samorządu województwa, a także instytucjami zajmującymi się gromadzeniem lub przetwarzaniem danych, jednostkami administracji publicznej, placówkami naukowymi, agencjami rozwoju regionalnego oraz organizacjami pozarządowymi.

1.2. ZAKRES PRZEDMIOTOWY SYSTEMU MONITORINGU SRWD

Zakres przedmiotowy systemu monitoringu obejmuje 3 główne zakresy tematyczne:

SCHEMAT 2. SYSTEMU MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2020.

2. INSTRUMENTY MONITORINGU SRWD

2.1. RAPORTY MONITORINGOWE

Efektywnej sprawozdawczości służyć będą podstawowe instrumenty monitoringu w postaci **raportów**, a wdrożenie raportowania odpowiadać będzie na potrzeby głównych jego odbiorców: Zarządu Województwa – w postaci rekomendacji, jednostek specjalistycznych odpowiedzialnych za poszczególne obszary i kierunki Strategii – w formie informacji analitycznych oraz opinii publicznej – w formie raportów informacyjno-promocyjnych.

R1. MONITORING ROZWOJU SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju społeczno-gospodarczym województwa dolnośląskiego w syntetycznym ujęciu obejmować będzie charakterystykę stanu rozwoju społeczno – gospodarczego województwa na tle jego ogólnie zarysowanej pozycji na mapie Europy i kraju. Wskaże on również główne tendencje w rozwoju poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego i uwzględni podstawowe uwarunkowania przestrzenne. Zakres tematyczny obejmie między innymi procesy zachodzące w gospodarce narodowej na terenie województwa, z uwzględnieniem zjawisk istotnych z punktu widzenia rozwoju: procesów demograficznych, rynku pracy, podmiotów

gospodarczych. Monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej i zagospodarowania przestrzennego, oparty na statystyce, analizach i badaniach, umożliwi uchwycenie zachodzących zmian oraz lepszą ocenę szans i zagrożeń, co pozwoli na wsparcie procesów decyzyjno-strategicznych.

Raport przygotowywany będzie w cyklu trzyletnim. Jednostką odpowiedzialną za przygotowanie raportu będzie Instytut Rozwoju Terytorialnego. Dokument ten będzie powstawał w oparciu o dane pochodzące ze statystyki ogólnej (GUS, BDL) oraz informacji od podmiotów zewnętrznych.

R2. MONITORING REALIZACJI CELÓW STRATEGII

Raport z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 stanowić będzie podstawowy element właściwego monitoringu i zawierać będzie informacje na temat realizacji celów rozwojowych i Makrosfer w ramach Strategii. Raport ten, poprzez wskaźniki rezultatu, oddziaływania oraz trendy, wskazywać będzie na stan realizacji Strategii, procesów rozwojowych, zmian zachodzących w regionie oraz pozwoli na określenie i ocenę stopnia, a także dynamiki postępu w osiąganiu przyjętych celów rozwojowych.

Będzie on również zawierać propozycje usprawnienia realizacji dotychczasowych projektów oraz skierowania strumienia środków na nowe projekty o charakterze innowacyjnym i prorozwojowym. Raport zostanie pogłębiony także o informacje dotyczące realizacji projektów z wykorzystaniem środków unijnych. Raport ten zawierać będzie pełen zestaw informacji na temat działań podejmowanych na terenie województwa dolnośląskiego przez samorząd województwa, jak również władze krajowe oraz jednostki lokalnego samorządu terytorialnego. Ponadto informować będzie również w sposób ogólny na temat inwestycji prywatnych, w tym inwestycji zagranicznych na terenie województwa. Będzie on stanowić podstawę podejmowania ewentualnych działań korygujących i posłuży również do usunięcia ewentualnych nieprawidłowości w wydatkowaniu środków wojewódzkich i unijnych bądź ich nieefektywnego wykorzystania.

Raport opracowywany będzie w cyklu trzyletnim, przez Instytut Rozwoju Terytorialnego we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu Marszałkowskiego, w tym departamentami zaangażowanymi w realizację zapisów Strategii. Zadaniem tych komórek we współpracy z jednostkami organizacyjnymi Urzędu Marszałkowskiego będzie sporządzenie do końca marca każdego roku informacji na temat stopnia realizacji celów Strategii oraz oceny dotychczasowej realizacji Makrosfery, w której dane departamenty są zaangażowane. Dokument ten będzie powstawał w oparciu o dane pochodzące ze statystyki ogólnej (GUS, BDL), informacje od podmiotów zewnętrznych oraz dane zebrane w ramach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w postaci raportów cząstkowych. Ponadto za monitoring odpowiedzialne będą wskazane na Schemacie nr 1 instytucje, organizacje i jednostki z obszaru województwa dolnośląskiego, od których będą pozyskiwane dane na temat realizacji Strategii.

Raport po opracowaniu przez Instytut Rozwoju Terytorialnego przedkładany będzie do zatwierdzenia Zarządowi Województwa Dolnośląskiego. Następnie zostanie przedłożony do zapoznania Sejmikowi Województwa Dolnośląskiego, Regionalnemu Forum Terytorialnemu oraz opinii publicznej.

TABELA 1. ZESTAWIENIE RAPORTÓW MONITORINGOWYCH.

ROZWOJU SYTUACJI SPOŁECZNO-	R1. RAPORT O STANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	
	Cel:	Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej, stanu zagospodarowania przestrzennego
Zakres:	- charakterystyka stanu rozwoju społeczno-gospodarczego województwa na tle kraju i Europy, wraz z wewnętrznym zróżnicowaniem przestrzennym, - tendencje w rozwoju poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego	

- uwzględniające podstawowe uwarunkowania przestrzenne,
- ocena słabych i mocnych stron województwa

Jednostka sporządzająca i koordynująca: Instytut Rozwoju Terytorialnego

Jednostki współpracujące: UMWD i jednostki podległe

Cykl: trzyletni

Źródła: dane pochodzące ze statystyki ogólnej (GUS, Bank Danych Lokalnych), informacje od podmiotów zewnętrznych, w tym gmin oraz powiatów oraz dane zebrane przez UMWD w postaci raportów cząstkowych

R2. RAPORT Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2020

Cel: Informacja na temat realizacji celów strategicznych i Makrosfer Strategii

Zakres:

- stopień realizacji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, w tym stopień realizacji celów Strategii w ramach poszczególnych Makrosfer z przedstawieniem stanu i oceny ich realizacji,
- stopień realizacji zadań objętych regionalnymi dokumentami programowymi i politykami wykonywanymi przez samorząd województwa i jego jednostki zależne oraz ich finansowania - w oparciu o wybrany zestaw wskaźników,
- informacja na temat najważniejszych działań podejmowanych na terenie województwa dolnośląskiego dla realizacji celów SRWD,
- informacje dotyczące wykorzystania funduszy europejskich wdrażanych na poziomie województwa i ich oddziaływanie na obszary życia społeczno-gospodarczego regionów,
- analiza realizacji celów i Makrosfer, w tym raport wskaźnikowy.

Jednostka sporządzająca i koordynująca: Instytut Rozwoju Terytorialnego

Jednostki odpowiedzialne: wszystkie jednostki i komórki organizacyjne UMWD, w tym departamenty UMWD zaangażowane w realizację zapisów Strategii

Cykl: trzyletni

Źródła: dane pochodzące ze statystyki ogólnej (GUS, Bank Danych Lokalnych), informacje od podmiotów zewnętrznych, w tym gmin oraz powiatów oraz dane zebrane w ramach UMWD w postaci raportów cząstkowych

Raporty monitoringowe, przygotowywane w oparciu o opisany model (etapy monitoringu i ewaluacji oraz jednostki odpowiedzialne za ich realizację), mają stanowić narzędzie wspomagające podejmowanie decyzji przez Zarząd Województwa w sprawach związanych z realizacją Strategii. Stanowiąc będą ponadto podstawę do wszelkich prac aktualizujących nad SRWD, w tym także przedłużających okres obowiązywania Strategii na kolejne lata. W razie wydłużenia obowiązywania Strategii analogicznemu wydłużeniu ulegnie okres sporządzania raportów monitoringowych.

Terminy przekazywania dokumentów stanowiących narzędzia monitoringu uczestnikom procesu przedstawia poniższa tabela.

TABELA 2. HARMONOGRAM RAPORTÓW.

RAPORT	ZARZĄD WOJEWÓDZTWA	STRONA WWW
R1. RAPORT O STANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK
R2. RAPORT Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2020	LISTOPAD	GRUDZIEŃ

2.2. RAPORT Z REALIZACJI SRWD - HARMONOGRAM

LP.	ETAP	CZAS TRWANIA	ZADANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY
1.	Proces zbierania danych	styczeń - czerwiec	- pozyskanie zaktualizowanych danych z GUS, BDL, system STRATEG - raport z realizacji zadań samorządu województwa - przedstawienie danych o stopniu realizacji Makrosfer i zadań ważnych dla województwa realizowanych przez władzę krajową	Koordinacja procesu zbierania danych: Instytut Rozwoju Terytorialnego Współpraca: Komitet Koordynujący ds. SRWD, Departamenty UMWD, wojewódzkie jednostki organizacyjne
2.	Analiza danych	marzec - lipiec	- analiza danych	Koordinacja prac: Instytut Rozwoju Terytorialnego Współpraca: Departamenty UMWD, wojewódzkie jednostki organizacyjne, instytucje doradcze jak RFT
3.	Ocena osiągniętych wyników w porównaniu z założeniami	lipiec	- ocena realizacji celów Strategii na podstawie stopnia realizacji Makrosfer z wykorzystaniem systemu wskaźników	Koordinacja prac: Instytut Rozwoju Terytorialnego Współpraca: Komitet Koordynujący ds. SRWD, Departamenty UMWD, wojewódzkie jednostki organizacyjne, instytucje doradcze jak RFT
4.	Przedstawienie rekomendacji	wrzesień	- wstępna analiza oraz wnioski i rekomendacje	Koordinacja prac: Instytut Rozwoju Terytorialnego Współpraca: Komitet Koordynujący ds. SRWD, Departamenty UMWD, wojewódzkie jednostki organizacyjne, instytucje doradcze jak RFT
5.	Przygotowanie Raportu	wrzesień - październik	- opracowanie raportu	Instytut Rozwoju Terytorialnego
6.	Przedstawienie Raportu do akceptacji	listopad	- przygotowanie materiału na Zarząd	Instytut Rozwoju Terytorialnego

3. MONITORING

3.1. MONITORING REALIZACJI CELÓW STRATEGII

Dobór właściwych wskaźników, mierzalnych i dostępnych w statystyce publicznej lub w wewnętrznym systemie sprawozdawczości UMWD, umożliwiać będzie efektywne monitorowanie procesu wdrażania SRWD.

Wskaźniki – mierniki wyznaczonego celu, osiągniętego efektu. Wskaźnik powinien składać się z definicji, wartości oraz jednostki miary.

Wskaźniki produktu (*ang. output*) – bezpośrednie wytwory materialne i usługi (np. długość wybudowanej linii kolejowej), które są otrzymywane lub wytwarzane w trakcie realizacji projektu przy wykorzystaniu zaangażowanych zasobów (głównie finansowych) mierzonych wskaźnikami wkładu (*ang. input*).

Wskaźnik rezultatu (*ang. outcome result*) – bezpośrednie i natychmiastowe efekty projektu, zmiany, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia projektu (np. skrócenie czasu podróży kolejją).

Wskaźniki oddziaływania (*ang. impact*) – konsekwencje danego projektu/programu wykraczające poza bezpośrednie i natychmiastowe efekty (np. zwiększenie mobilności przestrzennej mieszkańców)¹.

SCHEMAT 2. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA.

Zdefiniowane wskaźniki monitoringu odnoszące się do każdego celu szczegółowego Strategii mają charakter zarówno ilościowy jak i jakościowy, odnosząc się zarówno do produktów jak i rezultatów. Zgodnie z zapisami Strategii w ostatnim rozdziale każdego Raportu Monitoringowego SRWD przedstawione zostanie w formie tabelarycznej zestawienie zawierające wartości poszczególnych wskaźników realizacji celów Strategii:

WSKAŹNIKI REZULTATU ²	
CEL	NAZWA WSKAŹNIKA
I. ROZWÓJ GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	1. Udział zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej w liczbie pracujących ogółem. 2. Nakłady ogółem na działalność badawczą i rozwojową (% PKB). 3. Udział podmiotów gospodarczych ponoszących nakłady na działalność badawczą i rozwojową w ogólnej liczbie podmiotów. 4. Udział przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej w ogólnej liczbie przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób pracujących. 5. Jednostki badawczo-rozwojowe na 100 000 ludności
II. ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT I POPRAWA DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ	1. Liczba miast wojewódzkich, z którymi Wrocław jest połączony drogami szybkiego ruchu (autostrady i ekspresowe). 2. łączna długość dróg wojewódzkich i powiatowych (km). 3. łączna długość dróg ekspresowych (km) 4. łączna długość autostrad (km). 5. Udział ludności korzystającej z transportu zbiorowego w miastach (transport miejski) i w regionie (transport regionalny) w ogólnej liczbie mieszkańców. 6. Liczba pasażerów obsługiwanych w porcie lotniczym Wrocław – przyjazdy i wyjazdy (mln).
III. WZROST KONKURENCYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW, ZWŁASZCZA MŚP	1. Udział podmiotów gospodarczych zatrudniających do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON. 2. Udział MŚP w wytwarzaniu PKB. 3. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarczych ogółem. 4. Udział pracujących w sektorze usługowym w liczbie pracujących ogółem. 5. Udział pracujących w instytucjach otoczenia biznesu (działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości) w liczbie pracujących ogółem. 6. Instytucje otoczenia biznesu (działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości) na 10 000 podmiotów gospodarczych 7. Udział organizacji sektora non-profit prowadzących działalność gospodarczą oraz nie prowadzących odpłatnej działalności statutowej w liczbie organizacji ogółem.

¹ Wskaźniki w zarządzaniu strategicznym. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012

² wskaźniki wskazane w rozdziale Monitoring SRWD i system wskaźników SRWD przyjętej uchwałą XXXII/932/13 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020

WSKAŹNIKI REZULTATU²

CEL	NAZWA WSKAŹNIKA
IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO, EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ORAZ DOSTOSOWANIE DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA	1. Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji elektrycznej ogółem. 2. Zużycie energii elektrycznej w miastach na 1 mieszkańca (kWh). 3. Emisja zanieczyszczeń powietrza SO₂ na 1 mieszkańca (kg). 4. Emisja zanieczyszczeń powietrza NO na 1 mieszkańca (kg). 5. Udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych w prawnie chronionej powierzchni ogółem. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w liczbie ludności ogółem. 6. Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem.
V. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TECHNOLOGII KOMUNIKACYJNO-INFORMACYJNYCH	1. Udział korzystających z łączy szerokopasmowych w ogólnej liczbie ludności. 2. Wydatki na technologie informacyjne (% PKB). 3. Wydatki na technologie telekomunikacyjne (% PKB). 4. Udział przedsiębiorstw posiadających stronę internetową w liczbie podmiotów gospodarczych ogółem. 5. Udział przedsiębiorstw korzystających z wewnętrznej sieci komputerowej LAN w liczbie podmiotów gospodarczych ogółem. 6. Udział produktów wysokiej i średniowysokiej techniki w produkcji sprzedanej w przemyśle.
VI. WZROST ZATRUDNIENIA I MOBILNOŚĆ PRACOWNIKÓW	1. Stopa bezrobocia rejestrowanego (%). 2. Udział bezrobotnych w wieku 25-34 lat w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych ogółem. 3. Saldo migracji zagranicznej (‰). 4. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych (%). 5. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku powyżej 55 roku życia (%).
VII. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE, PODNOSZENIE POZIOMU I JAKOŚCI ŻYCIA	1. PKB na 1 mieszkańca (zł). 2. Średnie roczne tempo wzrostu PKB (%). 3. Frekwencja wyborcza – wybory samorządowe (%). 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł). 5. Ludność korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej na 10 000 ludności. 6. Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych. 7. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw (%).
VIII. PODNIESIENIE POZIOMU EDUKACJI, KSZTAŁCENIE USTAWICZNE	1. Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w tej grupie wiekowej. 2. Średnia liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do internetu. 3. Zdawalność matur (%). 4. Studenci szkół wyższych na 10 000 ludności. 5. Słuchacze studiów podyplomowych na 10 000 ludności.

REJESTR WSKAŹNIKÓW

TABELA 3. ZAWARTOŚĆ PODSTAWOWA REJESTRU WSKAŹNIKÓW.

Lp.	Cel	Wskaźnik oddziaływania	Rok		Źródło danych	Podmiot odpowiedzialny (wydział, jednostka)	Procentowa zmiana rok bazowy/ rok monitorowany	Tendencja	Interpretacja
			bazowy	monitorowany					
								 - rosnąca - malejąca	Charakter zmian pozytywny bez zmian negatywny

REJESTR TENEDENCJI

TABELA 4. ZAWARTOŚĆ PODSTAWOWA REJESTRU TENEDENCJI.

Lp.	Obszar tematyczny	Tendencje pozytywne	Tendencje negatywne

3.2. MONITORING REALIZACJI MAKROSFER

W trakcie opracowywania Strategii do każdej Makrosfery przyporządkowana została określona liczba przedsięwzięć, które stanowią zbiór działań zgłoszonych w toku dyskusji z partnerami społecznymi realizowanych zarówno przez samorząd województwa, jak i jednostki samorządu terytorialnego z terenu Dolnego Śląska, stroną rządową oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Częścią składową monitoringu realizacji Makrosfer będzie w szczególności pozyskiwanie i analiza danych z Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Dolnośląskiego. Analiza ta będzie ukierunkowana na przedstawienie zagregowanych kwot wydatków inwestycyjnych wraz ze wyróżnieniem projektów kluczowych oraz wyeksponowaniem wartości wybranych wskaźników produktu wskazanych w Kartach zadań WPF. Dodatkowymi źródłami danych mogą być dane statystyczne pozyskiwane przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjnej poszczególne departamenty UMWD, dane ogólnodostępne pozyskiwane z ministerstw oraz innych instytucji centralnych, jak również informacje z gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego. Niezależnie Raport bazować będzie również na statystyce publicznej.

W przygotowywanym w cyklu trzyletnim **Raporcie z realizacji SRWD** rozdział poświęcony realizacji Makrosfer, w sposób opisowy i możliwie syntetyczny, przedstawiać będzie aktualny stan ich realizacji. W raporcie przedstawione zostaną również wszystkie kluczowe projekty realizowane przez samorząd województwa i władze centralne, jak również najważniejsze projekty inwestycyjne samorządów lokalnych i podmiotów prywatnych o ponadlokalnym zasięgu oddziaływania. Tak szczegółowa informacja zostanie dodatkowo wzmocniona szerszą analizą realizowanych przedsięwzięć i projektów przygotowaną we współpracy z ekspertami zewnętrznymi, w której przedstawiony zostanie dotychczasowy stopień realizacji zapisów Strategii oraz propozycje ewentualnych działań korygujących.

4. ŹRÓDŁA DANYCH

- GUS, BDL, STRATEG, Eurostat
- inne zidentyfikowane źródła danych, w tym instytucje wdrażające programy operacyjne, Izba Skarbowa, Izba Celną, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna, uczelnie wyższe, itd.

5. METODY PROWADZENIA DZIAŁAŃ MONITORINGOWYCH

- analiza dokumentów;
- analiza ilościowa i jakościowa głównie na podstawie danych GUS, EUROSTAT;
- benchmarking: głównie na podstawie baz danych GUS, EUROSTAT, przy możliwości wykorzystania danych OECD, UNDP i Banku Światowego, a także badań własnych JST i ośrodków naukowych itp.